

Na osnovu člana 20. stav 4. Zakona o rudarstvu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/10), federalni ministar energije, rudarstva i industrije, uz saglasnost federalnog ministra za zdravstvo, donosi

PRAVILNIK

O NAČINU ORGANIZOVANJA, STRUČNOJ OSPOSOBLJENOSTI I TEHNIČKOJ OPREMLJENOSTI SLUŽBE SPASAVANJA, VATROGASNE SLUŽBE I SLUŽBE PRVE POMOĆI U RUDARSKOM PRIVREDNOM DRUŠTVU

(„Službene novine Federacije BiH“, br. 64/12)

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom, shodno Zakonu o rudarstvu Federacije Bosne i Hercegovine, uređuje se način organizovanja, minimum stručne osposobljenosti i tehničke opremljenosti službe spasavanja, vatrogasne službe i službe prve pomoći u rudarskom privrednom društvu (u daljem tekstu: rudnik).

Član 2.

Rudnik koji se bavi podzemnom eksploatacijom obavezan je organizovati službu spasavanja u skladu sa potencijalnim opasnostima i svojim potrebama.

Rudnik koji se bavi površinskom eksploatacijom obavezan je organizovati službu spasavanja u slučaju da nije u mogućnosti uspješno sprovesti spasavanje sa postojećim službama i/ili ako to naloži rudarska inspekcija.

Član 3.

Zadatak službe spasavanja je da:

- 1) odmah pritekne u pomoć zaposlenicima u jami i na površinskim kopovima, koji se nađu u opasnosti u slučaju nastanka neke od potencijalnih opasnosti ili drugih nesreća;
- 2) uz korištenje odgovarajućih aparata i opreme omogući kretanje i vršenje neophodnih poslova u zapljinjenim jamskim prostorima;
- 3) obučava i osposobljava članove četa za spasavanje;
- 4) na poziv druge rudarske organizacije pritekne u pomoć svojim raspoloživim ekipama čete za spasavanje i opremom;
- 5) na poziv operativnog centra civilne zaštite, općine, kantona i Federacije pritekne u pomoć, radi spašavanja ljudi i materijalnih dobara u slučaju prirodnih i drugih nesreća, u intervencijama za koje su članovi čete osposobljeni;
- 6) vrši i druge poslove za koje je osposobljena.

Član 4.

Služba spasavanja obuhvata: zaposlenike, opremu i objekat.

Služba spasavanja se sastoji od:

- 1) štaba službe spasavanja;
- 2) čete za spasavanje;
- 3) stanice za spasavanje.

Rudnik koji se bavi podzemnom i/ili površinskom eksploatacijom, može pri stanici za spasavanje organizovati jedinicu za spasavanje, shodno vlastitim potrebama, koja je sastavni dio službe spasavanja.

Pravilnikom službe spasavanja rudnika (u daljem tekstu: opći akt rudnika), na osnovu procjene ugroženosti rudnika, propisuje se organizacija i veličina službe spasavanja.

Član 5.

Rudnik u kome postoje potencijalne opasnosti za nastanak nesreće, mora imati najmanje jedan (1) siguran sistem za brzo uspostavljanje govorne komunikacije jame sa površinom. Sa površine (iz dispečerskog centra), mora se obezbijediti mogućnost trenutnog ostvarenja komunikacije sa jednim javnim operaterom.

Način obavješćavanja službe spasavanja u slučaju nesreća, mora biti propisan Planom odbrane i spasavanja od skupnih opasnosti i udesa (u daljem tekstu: Plan odbrane).

U Planu odbrane mora biti predviđen brz i efikasan način obavještanja svih odgovornih lica, a sa načinom i sredstvima obavještanja, svi zaposleni moraju biti upoznati. Sisteme za obavještanje mora povremeno kontrolisati lice određeno od starješine čete. O aktiviranju službe spasavanja mora se obavijestiti operativni centar civilne zaštite.

II. SLUŽBA SPASAVANJA

1. Štab službe spasavanja

Član 6.

U cilju što boljeg i efikasnijeg rada službe spasavanja, formira se štab službe spasavanja rudnika.

Član 7.

Štab službe spasavanja sastoji se od:

- 1) starješine štaba
- 2) zamjenika starješine štaba
- 3) članova štaba

Član 8.

Po službenoj dužnosti u štab službe spasavanje rudnika, uključuju se lica koja obavljaju slijedeće poslove:

- 1) tehnički direktor rudnika (izvršni direktor za tehničke poslove) i/ili pomoćnik tehničkog direktora za podzemnu eksploataciju;
- 2) direktor rudnika;
- 3) rukovodilac službe zaštite na radu;
- 4) rukovodilac sektora (službe) za razvoj i projektovanje;
- 5) rukovodilac službe mjerništva;
- 6) glavni inženjeri;
- 7) upravnici jama/površinskog kopa-pogona.

Upravnici (tehnički rukovodioci jame i/ili površinskog kopa-pogona) su povremeni članovi štaba službe spasavanja rudnika.

Član 9.

Starješina štaba po službenoj dužnosti je tehnički direktor rudnika.

U rudniku koji se bavi podzemnom eksploatacijom starješina štaba po službenoj dužnosti je tehnički direktor rudnika koji ispunjava uslove iz člana 24. stav 1. Zakona o rudarstvu.

Ako nisu ispunjeni uslovi iz stava 2. ovog člana, starješina štaba je pomoćnik tehničkog direktora za podzemnu eksploataciju.

Član 10.

Dužnosti štaba službe spasavanja rudnika su da:

- 1) vodi akciju spasavanja u slučaju nesreća ili iznenadnih pojava kojima su ugroženi ljudi i materijalna dobra;
- 2) razmatra i odobrava Plan sanacije od posljedica zazvanih raznim poremećajima u ventilacionom sistemu, odvodnjavanju, iznenadnom zarušavanju, požarima, klizištima i sl.;
- 3) razmatra i odobrava Plan obavještanja i uzbunjivanja službe spasavanja;
- 4) razmatra i odobrava Plan i program obuke članova čete za spasavanje;
- 5) povremeno, putem odgovorajuće evidencije ili na drugi način, kontroliše da li se vježbe članova čete izvode u skladu sa usvojenim Planom i programom obuke;
- 6) na prijedlog starješine čete, vrši prijem novih članova, kao i razrješenje članova koji iz određenih razloga više ne ispunjavaju uslove za obavljanje poslova u četi za spasavanje;
- 7) najmanje dva puta godišnje, analizira stanje i problematiku službe spasavanja;
- 8) kontroliše vođenje propisane evidencije u stanici za spasavanje.

Za svoj rad štab službe spasavanja, odgovoran je direktoru rudnika.

Starješina štaba službe spasavanja rudnika dužan je organizovati vođenje i čuvanje dokumentacije o radu štaba, kao dokumentu trajne vrijednosti.

2. Četa za spasavanje

Član 11.

Na svakom rudniku u skladu sa čl. 2. i 4. ovog pravilnika, pri svakoj stanici za spasavanje obavezno je formiranje četa za spasavanje.

U četu za spasavanje, nadzorno tehničko i inženjersko osoblje se učlanjuje po službenoj dužnosti, a ostali radnici – dobrovoljno.

Općim aktom rudnika određuju se lica koja su po službenoj dužnosti u sastavu čete za spasavanje.

Shodno potrebama, rudnik može predvidjeti da u okviru službe spasavanja pri većim stanicama za spasavanje, zajedničkim i centralnim stanicama za spasavanje, pojedini članovi čete za spasavanje budu profesionalna lica.

Član 12.

Četa za spasavanje sastoji se od članova čete i stručnog osoblja.

1) Članovi čete su:

- starješina čete;
- zamjenik starješine - instruktor;
- vođa ekipe;
- zamjenik vođe ekipe;
- član ekipe.

2) Stručno osoblje je:

- oružar - majstor u četi;
- ljekar (doktor medicine).

Član čete za spasavanje po kvalifikaciji može da bude najmanje KV kopač sa najmanje 3 godine rada u jami kao i ostali radnici iz svake struke zastupljene u jami (KV električar, bravar, tesar itd.).

Član čete za spasavanje/jedinice za spasavanje na površinskom kopu po kvalifikaciji može da bude najmanje KV rukovalac rudarskom mehanizacijom sa najmanje 3 godine rada na površinskom kopu kao i ostali radnici iz svake struke zastupljene na površinskom kopu (KV električar, vozač, rukovalac itd.).

Član 13.

Starješina čete, po službenoj dužnosti je tehnički rukovodilac jame ili površinskog kopa pri kojoj je smještena stanica za spasavanje ili lice koje ga po službenoj dužnosti zamjenjuje.

Član 14.

Članovi čete za spasavanje mogu biti samo lica za koja se ljekarskim pregledom utvrdi da su sposobna za rad pod izolacionim aparatom u jamskim uslovima pri akcijama spasavanja. Zdravstveno stanje članova čete za spasavanje mora se kontrolisati svakih šest mjeseci i poslije svake duže bolesti.

Član 15.

Četa za spasavanje mora imati najmanje dva puta veći broj članova od broja izolacionih aparata.

Broj članova čete za spasavanje utvrđuje se općim aktom rudnika, a prema veličini službe spasavanja i potencijalnim opasnostima kojima je rudnik ugrožen.

Član 16.

Četa za spasavanje se sastoji od ekipa. Ekipa se sastoji od najmanje tri člana, uključujući tu i vođu ekipe i njegovog zamjenika.

Ako u akciji spasavanja učestvuje samo jedna ekipa, ona mora imati najmanje pet članova. Vođu ekipe i njegovog zamjenika određuje starješina čete iz reda lica koja su najiskusnija i dobro poznaju uslove u kojima se izvodi akcija spasavanja.

Član 17.

Starješina čete za spasavanje je dužan naročito:

- 1) starati se da četa za spasavanje po svom sastavu i broju članova bude uvijek spremna za akciju spasavanja;
- 2) starati se da članovi čete za spasavanje budu obučeni i uvježbani za slučajevne akcije spasavanja;
- 3) primati nove članove i određivati prestanak članstva;
- 4) starati se za obezbjeđenje potrebne zalihe opreme i rezervnih sastavnih dijelova izolacionih aparata i drugog materijala;
- 5) starati se o hitnom obavještanju članova četa za spasavanje i nadležnih organa;
- 6) redovno voditi evidencije o aktivnostima službe spasavanja;
- 7) redovno pregledati i ovjeravati knjige-evidencije, propisane članom 31. ovog pravilnika.

Član 18.

Za vršenje službe spasavanja članovi čete za spasavanje moraju se osposobiti na kursevima.

Obuku članova čete provode rudnici u stanicama za spasavanje formiranim pri jamama ugroženim metanom i/ili opasnom ugljenom prašinom, za svoje potrebe.

Rudnici koji imaju organizovane centralne stanice za spasavanje obuku članova čete provode u centralnim stanicama, a mogu vršiti obuku i za potrebe drugih rudnika.

Obuka članova čete vrši se po Planu i programu obuke članova čete, koga predlaže starješina čete, a odobrava Štab službe spasavanja rudnika.

Obuka se sastoji iz teorijske nastave i praktičnih vježbi.

1) Teorijska nastava obuhvata učenje o: sastavu atmosferskog vazduha; principima disanja; pružanju prve pomoći; principu rada, sastavnim dijelovima i upotrebi izolacionih aparata; eksplozivnim, otrovnim, zagušljivim i drugim osobinama gasova koji se pojavljuju u jamama; opasnoj ugljenoj prašini; svim ostalim prirodnim i potencijalnim opasnostima, provjetranju jama, tehničkim propisima i dr.

2) Praktične vježbe vrše se radi uvježbavanja članova čete za spasavanje u rukovanju izolacionim aparatima, izdržljivosti pod aparatima, navikavanjima na rad u slučajevima spasavanja u jami i pružanju prve pomoći.

Član 19.

Praktične vježbe vrše se na površini i u jami.

Za vježbe koje se obavljaju na površini moraju se obezbijediti posebni uslovi, odnosno mora se obezbijediti komora u kojoj je moguće simulirati stanje u jami.

Komora mora da bude tako konstruisana da je moguće zadimljenje vještačkim bezopasnim dimom, zatim da ima uske prolaze, ljestve, alat za ručni rad, po potrebi zvučne efekte, mogućnost povećanja temperature i dr. Unutrašnjost komore mora biti pokrivena videonadzorom.

Pri obavljanju vježbe u komori obavezno je prisustvo ljekara.

Vježbe u jami obavljaju se u jednom od jamskih objekata rudnika, a obavljaju se u cilju upoznavanja i navikavanja članova čete na puteve kretanja u različitim jamskim objektima uz korištenje izolacionog aparata.

Nije dozvoljeno u sklopu praktičnih vježbi članova čete u jami obavljati poslove koji imaju karakter intervencije, prospekcije i dr.

Član 20.

Rudnik koji nema komoru za vježbe urađenu prema članu 19. ovog pravilnika, mora vršiti odgovarajuće vježbe sa članovima svoje čete u rudniku, odnosno centralnoj stanici koji/a posjeduje takvu komoru i to najmanje jedanput godišnje.

Član 21.

Članovi čete za spasavanje mogu biti samo lica koja su po završenom kursu i obavljenim praktičnim vježbama iz čl. 18 i 19. ovog pravilnika, položila ispit za člana čete pred komisijom obrazovanom od strane ovlaštenog lica rudnika.

Radu komisije prisustvuje rudarski inspektor.

Član 22.

Za nove članove čete, šest mjeseci nakon položenog ispita moraju se svakog mjeseca održati, najmanje po dva časa teorijske nastave i po dvije praktične vježbe, a za stare članove jedna praktična vježba i jedan čas teorijske nastave mjesečno.

Najmanje jedanput godišnje, mora se izvršiti uzbuna čete, da bi se ispitala njena pripravnost za spasavanje.

Član 23.

Za rad čete za spasavanje moraju u rudniku postojati pismena uputstva, koja se moraju uručiti svakom članu čete za spasavanje uz njegov potpis.

Uputstva iz stava 1. ovog člana moraju obuhvatiti organizaciju čete za spasavanje i njene zadatke, dužnosti starješine i članova čete, način čuvanja, rukovanja i ispitivanja izolacionih aparata, vršenje obuke i vježbi, kao i postupanje u akcijama spasavanja.

Uputstva iz stava 1. ovog člana treba da sadrže i plan pružanja pomoći drugim rudnicima i dobivanje pomoći od drugih rudnika, kao i plan zajedničkih vježbi za spasavanje u obližnjim rudnicima ako ove vježbe nisu već obuhvaćene planom vježbi centralne stanice za spasavanje.

Član 24.

O održanim praktičnim vježbama čete za spasavanje mora se voditi evidencija u knjizi službe spasavanja i u matičnim listovima članova čete.

Matični list člana čete za spasavanje treba da sadrži:

- 1) prezime, ime i godinu rođenja člana;
- 2) zvanje odnosno kvalifikaciju;
- 3) posao koji obavlja u rudniku;
- 4) funkciju u četi za spasavanje;
- 5) adresu stanovanja i broj telefona;
- 6) obavljene ljebarske preglede;
- 7) podatke o osposobljavanju (teorijska nastava i praktična vježba);
- 8) podatak o položenom ispitu za člana čete;
- 9) podatke o učešću u akcijama.

3. Stanica za spasavanje

Član 25.

Pri svakoj jami mora da postoji stanica za spasavanje, osim pri maloj jami koja nije ugrožena metanom i/ili opasnom ugljenom prašinom ako rudarska inspekcija drukčije ne odredi.

Član 26.

Stanica za spasavanje služi kao zborni mjesto čete za spasavanje prilikom vježbi i u slučaju uzbune.

Na ulaznim vratima stanice treba da stoji lako uočljiv i noću osvijetljen natpis: "STANICA ZA SPASAVANJE".

Stanica za spasavanje mora biti opremljena s dovoljnim brojem izolacionih aparata s kiseonikom za zaštitu disajnih organa (u daljem tekstu: izolacioni aparat), rezervnim dijelovima i ostalom opremom propisanom ovim pravilnikom.

Stanica za spasavanje mora biti smještena u krugu rudnika u blizini ulaza u jamu.

Član 27.

Stanica za spasavanje mora imati uređaj za zagrijavanje i električno osvjjetljenje.

Prostorije stanica za spasavanje moraju biti prostrane, suhe, svijetle, obezbijeđene od požara i zaštićene od prašine. U njima se mora održavati umjerena vlaga, a zimi temperatura ne niža od 10°C i ljeti ne viša od 25°C.

Ulazna vrata stanice za spasavanje moraju biti zaključana, a jedan ključ se nalaziti u sунdučiću sa staklenim prozorčićem, na sigurnom kontrolisanom mjestu kao i kod starješine čete za spasavanje.

Pristup stanici za spasavanje mora biti ovlaštenim osobama omogućen u svakom času.

Član 28.

Stanica za spasavanje mora biti opremljena:

- 1) potrebnim brojem izolacionih aparata sa potpunom opremom (boce sa kiseonikom, upijači CO₂ i dr.) u ispravno i uvijek upotrebljivom stanju;
- 2) potrebnim brojem rezervnih dijelova za izolacioni aparat;
- 3) potrebnim brojem rezervnih upijača CO₂ – apsorpciona patrona (u daljem tekstu: upijač), najmanje četiri (4) upijača za svaki izolacioni aparat;
- 4) potrebnim brojem boca sa kiseonikom za izolacioni aparat, najmanje tri (3) boce za svaki aparat;
- 5) potrebnim brojem boca sa kiseonikom za pretakanje (40 l), najmanje dvije (2) na deset aparata;
- 6) kompletnom alata za ispitivanje izolacionih aparata (set);
- 7) univerzalnim instrumentom za ispitivanje izolacionih aparata;
- 8) uređajem za oživljavanje - revivator (pulmotor) i inhalatorom kod većih stanica za spasavanje, a inhalatorom kod manjih stanica;
- 9) bocama sa kiseonikom za uređaj za oživljavanje;
- 10) uređajem za dezinfekciju i sušenje;
- 11) motornom pumpom za pretakanje kiseonika, stanice koje imaju deset (10) i više izolacionih aparata;
- 12) preciznom vagom;
- 13) prenosnim telefonom i telefonskom motalicom sa kablom (500 m);

- 14) ručnim prenosnim instrumentima za kontrolu gasnog stanja;
- 15) termometrom jamskim, najmanje tri (3);
- 16) izolacionim ceradama;
- 17) izolacionim samospasiocima (šezdesetminutni), rudnici koji nemaju izolacione samospasioce u redovnoj upotrebi, a najmanje (5);
- 18) odgovarajućim rezervnim osvjetljenjem stanice;
- 19) torbicama prve pomoći, najmanje dvije (2);
- 20) nosilima sklapajućim, najmanje dvoja (2);
- 21) zidnim satom, termometrom i štopericom;
- 22) potrebnim alatom i priborom koji se koristi u intervencijama:
 - rudarski komplet;
 - električarski alat;
 - bravarski alat;
 - pribor za davanje kisika u slučajevima zatrpavanja (komplet);
 - lančana dizalica hidraulična;
 - spasilačka užad sa konopcima.

Potreban broj i vrsta opreme službe spasavanja utvrđuje se općim aktom rudnika.

Starješina čete mora uputstvom za rad čete za spasavanje, predvidjeti potreban broj rezervnih dijelova za izolacione aparate, a u skladu sa uputstvom proizvođača.

Član 29.

U stanici za spasavanje mora biti na vidnom mjestu istaknut:

- 1) spisak članova čete, sa ažurnom adresom i brojem telefona;
- 2) raspored članova čete po ekipama;
- 3) plan rudnika;
- 4) plan provjetravanja jame;
- 5) uputstvo za rad čete za spasavanje;
- 6) grafički prikaz signala za pozivanje čete za spasavanje i znakovi za sporazumijevanje članova ekipe za vrijeme akcije spasavanja;
- 7) brojevi telefona: čete za spasavanje susjednih rudnika, rudarske inspekcije, Federalnog ministarstva, odnosno kantonalnog ministarstva nadležnog za rudarstvo, općinskog organa unutrašnjih poslova policija, općinskog operativnog centra civilne zaštite, najbliže zdravstvene ustanove;
- 8) spisak predmeta inventara stanice.

Član 30.

U stanici za spasavanje mora se nalaziti dokumentacija:

- 1) pravilnici Službe spasavanja;
- 2) matična knjiga članova čete;
- 3) plan i program obuke članova čete;
- 4) plan odbrane;
- 5) knjige i certifikati o ispitivanju opreme;
- 6) certifikati za izolacione aparate;
- 7) certifikat za upijače;
- 8) certifikat za čistoću kiseonika;
- 9) certifikat za boce za kiseonik;
- 10) certifikat za medicinsko-tehničku opremu.

Član 31.

U Stanici za spasavanje mora se voditi knjiga-evidencija o:

- 1) radu službe spasavanja- čete za spasavanje;
- 2) pregledu i ispitivanju izolacionih aparata;
- 3) članovima čete;
- 4) opremi službe spasavanja;
- 5) bocama za kiseonik za izolacione aparate;
- 6) upijačima.

Član 32.

Rudnik je dužan nabavljati i upotrebljavati samo one tipove izolacionih aparata za koje postoji odgovarajući certifikat proizvođača.

Izolacioni aparati moraju biti konstruisani tako da potpuno odvajaju spoljni vazduh od pluća nosioca aparata i da omogućuju lako disanje.

Služba spasavanja mora upotrebljavati samo one izolacione aparate, koji omogućuju disanje za najmanje dva sata pri napornom radu u zaplinitim prostorima.

Član 33.

Broj izolacionih aparata u stanici za spasavanje mora iznositi najmanje 3% od maksimalnog broja zaposlenika angažovanih u jednoj smjeni u jami, odnosno najmanje deset (10) za jame ugrožene metanom i/ili opasnom ugljenom prašinom i šest (6) za ostale jame.

Rudnik može imati samo jedan tip izolacionog aparata.

Rudnici u Federaciji Bosne i Hercegovine trebaju koristiti isti tip izolacionog aparata.

Član čete može upotrebljavati samo onaj tip izolacionog aparata za koji je obučen.

U slučajevima intervencije, zabranjeno je opremiti člana čete za spasavanje onim tipom izolacionog aparata za koji nije obučen.

Član 34.

Izolacioni aparati moraju stajati na pogodnom mjestu, zaštićenom od sunca, vlage i prašine.

Ormari u kojima su smješteni aparati, ne smiju se zaključavati.

Izolacione aparate, usnike i maske treba označiti brojevima.

Starješina čete mora uputstvima za rad čete za spasavanje, predvidjeti način upotrebe i održavanja izolacionih aparata, a u skladu sa uputstvom proizvođača.

Neispravni izolacioni aparati moraju se ukloniti na za to određeno mjesto i obilježiti sa natpisom "neispravno".

O svakoj upotrebi izolacionih aparata mora se voditi evidencija u knjizi službe spasavanja.

Član 35.

Pregled i ispitivanje izolacionih aparata mora se vršiti:

- 1) najmanje jedanput mjesečno;
- 2) prije i poslije svake upotrebe;
- 3) poslije svake zamjene funkcionalnih dijelova;
- 4) prije upotrebe svaki član čete mora izvršiti pregled i "grubo" ispitivanje;
- 5) kada postoji sumnja da li je ispravan;
- 6) periodično, jedanput godišnje institucija ovlaštena od strane Rudarske inspekcije, o čemu se izdaje nalaz.

Izolacioni aparati moraju se poslije svake upotrebe temeljito očistiti, pregledati i ispitati.

Oštećeni ili istrošeni sastavni dijelovi aparata, kao i dijelovi aparata, koji su u bilo čemu neispravni, moraju se izmijeniti.

Prevoz izolacionih aparata i njihovih sastavnih dijelova, a naročito boca sa kiseonikom, treba vršiti tako da se pri prevozu ne oštete.

Član 36.

Rudnik je dužan upotrebljavati samo one boce sa kiseonikom, koje su ispitane prema važećim propisima o sudovima pod pritiskom i imaju certifikat proizvođača.

Boce moraju biti napunjene kiseonikom na pritisak, određen uputstvima proizvođača izolacionog aparata. Hemijska čistoća kiseonika u bocama mora da iznosi najmanje 99,5%.

Boce sa kiseonikom moraju biti čiste. Zabranjeno je podmazivanje uljem dijelova uređaja za pretakanje kiseonika ili ventila na bocama za kiseonik. Te dijelove treba podmazivati u skladu sa uputstvom proizvođača.

Član 37.

Za radove na spasavanju mogu se upotrebljavati samo upijači, koji imaju certifikat proizvođača.

Ako su u upotrebi izolacioni aparati sa upijačima za jednokratnu upotrebu, za radove na spasavanju mogu se upotrebljavati samo upijači koji nisu upotrebljavani.

Za upotrebu i kontrolu upijača moraju se poštovati uputstva proizvođača.

Kontrola upijača mora se vršiti s preciznošću na gram tačnosti.

Kontrola ispravnosti upijača mora se vršiti najmanje jedan puta u tri mjeseca.

Na omotu upijača moraju biti naznačeni slijedeći podaci:

- 1) broj upijača;
- 2) datum proizvodnje/punjenja;
- 3) težina upijača;
- 4) datum kontrole upijača;

5) datum upotrijebljenosti upijača.

Starješina čete mora uputstvom za rad čete za spasavanje predvidjeti način upotrebe i održavanja upijača u skladu sa uputstvom proizvođača, a u zavisnosti od tipa aparata koji se koristi.

Član 38.

Starješina čete dužan je odrediti stručno lice, koje će održavati izolacione aparate, ostali pribor i uređaje stanice za spasavanje u ispravnom stanju, kao i ispitivati njihovu ispravnost (oružar-majstor u četi).

O kontroli ispravnosti izolacionih aparata i uređaja vode se odgovarajuće kontrolne knjige.

Ovjeru knjiga, održavanja i ispitivanja vrši starješina čete za spasavanje.

Član 39.

Medicinsko-tehnička oprema (revivator, inhalator i dr.) kojom je opremljena stanica za spasavanje u pravilu zadovoljava opće i posebne zahtjeve za medicinska sredstva propisane Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima ("Službeni glasnik BiH", broj 58/08).

Medicinsko-tehnička oprema mora imati certifikat proizvođača i biti servisirana u skladu sa uputstvima proizvođača.

3. 1. Zajednička stanica za spasavanje

Član 40.

Za dvije ili više međusobno bliskih jama može se umjesto posebnih stanica za svaku jamu, organizovati jedna zajednička stanica za spasavanje.

Organizovanje zajedničke stanice za spasavanje dozvoljeno je samo ako svaka od tih jama može u svako doba dana i noći pozvati u pomoć tu stanicu za spasavanje i ako najkasnije za pola sata po pozivu može iz te stanice stići na jamu, potpuno opremljena četa za spasavanje, spremna da odmah stupi u akciju.

Član 41.

Zajednička stanica za spasavanje treba da je smještena u blizini one jame, koja je izložena većim potencijalnim opasnostima.

Ako su sve jame koje imaju zajedničku stanicu izložene podjednakim opasnostima, stanica treba da je smještena u blizini jame koja ima veći broj zaposlenika angažovanih u jednoj smjeni u jami.

Član 42.

Pri zajedničkoj stanici formira se zajednička četa za spasavanje. Starješina čete je tehnički rukovodilac jame u čijoj blizini je stanica smještena ili lice koje ga po službenoj dužnosti zamjenjuje.

Zajednička stanica za spasavanje mora imati na raspolaganju prevozna sredstva za hitan prevoz ljudi i izolacionih aparata do ostalih jama, kojima je ona zajednička stanica, a po potrebi i za prevoz u druge rudnike.

3. 2. Jamsko odjeljenje za spasavanje

Član 43.

Ako je u Planu odbrane predviđeno da se u udaljenom odjeljenju jame moraju stalno ili povremeno držati u pripravnosti izolacioni aparati i drugi uređaji za spasavanje, za to se mora izabrati najpogodnije mjesto s obzirom na zadatak, mogućnost brzog korišćenja i mikroklimatske uslove, koji moraju odgovarati minimalno propisanim uslovima za njihov smještaj.

U slučaju formiranja jamskog odjeljenja za spasavanje, u svakoj smjeni se mora nalaziti odgovarajući broj članova čete.

3. 3. Centralna stanica za spasavanje

Član 44.

Radi obavljanja specifičnih poslova i efikasnijeg rada službe spasavanja, može se organizovati centralna stanica za spasavanje za više rudnika jednog bazena, pa i kada su oni udaljeni jedni od drugih.

Zadatak centralne stanice za spasavanje je da:

- 1) službama spasavanja rudnika pruža pomoć pri akcijama spasavanja upućivanjem ekipe članova čete za brzu intervenciju opremljenu sa izolacionim aparatima i ostalom potrebnom opremom;
- 2) vrši periodične preglede stanica za spasavanje, sredstava za zaštitu disajnih organa i kontrolnog pribora i daje uputstva za rad licima koja su zadužena za održavanje izolacionih aparata, pribora i ostalih uređaja;
- 3) vrši pregled, održavanje i servisiranje sredstava za zaštitu disajnih organa;
- 4) vrši obuke članova četa za spasavanje;
- 5) izdaje odgovarajuće isprave iz oblasti zaštite na radu;
- 6) organizuje angažovanje članova čete za spasavanje više rudnika, pri zajedničkim akcijama spasavanja;
- 7) organizuje stalno dežurstvo jedne ekipe članova čete, spremne za hitnu intervenciju;
- 8) sporazumno sa službama spasavanja drugih rudnika, objedini sve zajedničke funkcije u cilju efikasnijeg rada službi spasavanja.

Član 45.

Centralna stanica za spasavanje mora imati prevozna sredstva za hitan prevoz ljudi i izolacionih aparata, radi ukazivanja pomoći službama spasavanja rudnika pri akcijama spasavanja.

Prilikom organizovanja centralne stanice za spasavanje mora se odrediti broj članova čete za spasavanje koje treba obučiti pri svakom rudniku za koji je organizovana centralna stanica za spasavanje.

U centralnoj stanici za spasavanje mora biti u pripravnosti 24 sata, svaki dan jedna ekipa članova čete.

Rudnik koji ima organizovanu centralnu stanicu za spasavanje, općim aktom rudnika utvrđuje osoblje, opremu i način rada, a shodno zadacima iz člana 44. i ostalim odredbama ovog pravilnika.

Zaposlenici centralne stanice za spasavanje odgovorni su starješini štaba službe spasavanja rudnika pri kome je organizovana centralna stanica.

III. VATROGASNA SLUŽBA

Član 46.

Svaki rudnik dužan je prema svojim specifičnim prilikama organizovati vatrogasnu službu koja će biti osposobljena za gašenje požara na površini jamskih objekata i površinskim kopovima.

Umjesto vlastite vatrogasne službe rudnik može zaključiti ugovor sa profesionalnom ili dobrovoljnom vatrogasnom jedinicom općine, kantona ili pravnog lica koje ima organizovanu vatrogasnu službu u mjestu gdje se nalaze rudnički objekti.

Član 47.

Odgovorno lice rudnika je dužno u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastva ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/09) izraditi Plan zaštite od požara rudnika.

Plan zaštite od požara iz stava 1. ovog člana mora sadržavati šemu rudarskih objekata i Procjenu ugroženosti rudnika.

Pored dokumenata iz stava 2. ovog člana, Plan zaštite od požara mora sadržavati i druga dokumenta utvrđena u Uredbi o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara ("Službene novine Federacije BiH", broj 8/11).

Osoblje za gašenje požara mora biti obučeno iz oblasti zaštite od požara.

IV. SLUŽBA PRVE POMOĆI

Član 48.

Rudnik koji je izložen potencijalnim opasnostima mora razraditi sistem za ukazivanje prve pomoći.

Licima povrijeđenim u krugu rudnika treba pružiti prvu pomoć po pravilu na licu mjesta i po pravilima medicinske struke.

Shodno Pravilniku o opremi i postupku za pružanje prve pomoći i o organizovanju službe spasavanja u slučaju nezgode na radu ("Službeni list SFRJ", broj 21/71), u jami i/ili površinskom kopu, na svakih 50 zaposlenika angažovanih u jednoj smjeni mora postojati

ormarić snabdjeven sanitetskim materijalom i sredstvima za pružanje prve pomoći (u daljem tekstu: ormarić prve pomoći).

U ormariću prve pomoći se uvijek treba nalaziti slijedeći sanitetski materijal:

- 1) 2 komada flaster-zavoja;
- 2) 5 manjih i 5 većih sterilnih prvih (zaštitnih) zavoja;
- 3) 4 komada kaliko-zavoja dužine 5 m, a širine 8 cm;
- 4) 2 trouglaste marame i 4 sigurnosne igle ("ziherice");
- 5) 3 paketića bijele vate po 10 g i 1 paket obične vate od 100 g;
- 6) 6 komada naprstaka od kože u tri veličine;
- 7) 1 manja anatomska pinceta;
- 8) 1 makaze za rezanje zavoja, sa zavrnutom glavicom;
- 9) 1 Esmarh poveska 80 do 100 cm dužine, a 2,5 cm širine;
- 10) 4 vatirane udlage za prelom kostiju i to 2 komada Kramerovih udlaga po 100 cm i 2 komada po 50 cm dužine, a 10 cm širine.

Ormarić prve pomoći se stalno mora održavati u urednom stanju. Zabranjeno je stavljati u ormarić prve pomoći materijal i predmete koji se ne smatraju sanitetskim materijalom.

Rudnik može odrediti da se ormarić prve pomoći popuni i drugim sanitetskim materijalima i sredstvima, uzimajući u obzir mogućnosti naročitih povreda u rudniku, kao što su opekotine, trovanja, gušenja itd.

U svakom jamskom odjeljenju mora se nalaziti najmanje jedan ormarić prve pomoći.

U jami i/ili površinskom kopu na svakih 100 zaposlenika, angažovanih u jednoj smjeni u jami, potrebno je obezbijediti po jedna nosila sa pokrivačem, za prenošenje povrijeđenih lica.

Član 49.

U slučajevima skupnih nesreća i teških povreda u rudnicima, starješina čete ili od njega ovlašteno lice, dužan je o tome odmah izvijestiti i/ili po potrebi pozvati u pomoć najbližu medicinsku ustanovu kako bi se najhitnije i pravilno pružila prva pomoć povrijeđenim licima.

Član 50.

Svo nadzorno tehničko osoblje, predradnici, palioci mina, članovi četa za spasavanje kao i najmanje 2% od najvećeg broja zaposlenika angažovanih u jednoj smjeni u jami, moraju biti obučeni za pružanje prve pomoći.

Lica iz stava 1. ovog člana moraju biti raspoređena srazmjerno na sve smjene.

Član 51.

Osposobljavanje lica iz člana 50. ovog pravilnika, za pružanja prve pomoći vrši se kroz obuku pružanja prve pomoći koja se obavlja u skladu sa Planom i programom obuke članova čete, a shodno članu 18. ovog pravilnika.

Obuku obavlja ljekar (doktor medicine) - predavač za pružanje prve pomoći, koji je član čete. Ispit za pružanje prve pomoći provodi se u sklopu ispita za člana čete koga shodno članu 21. ovog pravilnika obavlja komisija obrazovana od strane ovlaštenog lica rudnika. Ljekar - predavač za pružanje prve pomoći, član je ispitne komisije za člana čete.

V. ZAVRŠNE I PRIJELAZNE ODREDBE

Član 52.

Rudnik je dužan u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog pravilnika donijeti opći akt rudnika, koji će detaljnije obraditi pojedine oblasti prema specifičnostima rudnika, a koji je u skladu sa odredbama ovog pravilnika.

Član 53.

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi poglavlje XIII. Služba spasavanja i služba prve pomoći i poglavlje XV. Vatrogasna služba, Pravilnika o tehničkim mjerama i zaštiti na radu pri rudarskim podzemnim radovima ("Službeni list SFRJ", br. 11/67 i 60/70) i član 265. stav 4.

Pravilnika o tehničkim normativima za podzemnu eksploataciju uglja ("Službeni list SFRJ", br. 4/89 i 54/90).

Član 54.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".